

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף כט

למדנו במשנה לעיל - שפעם אחת אירע שעלה מאור הלבנה סמוך לשחרית, וסברו בטעות שהאיר המזרח, ושחטו את התמיד, הורידו את הכהן גדול לבית הטבילה.

הגמרא סברה לומר ש"הורידו את הכהן גדול לבית הטבילה" זה המשך המעשה שטעו לחשוב שהגיע היום, ולאחר שהבינו שטעו ושחטו את התמיד בלילה (שהוא פסול), הורידו את הכהן הגדול לבית הטבילה כדי שלאחר מכן יקריב את התמיד פעם שניה.

קושיא: מתי אירע המעשה? אם תאמר בשאר ימות השנה, א"כ מדוע הורידו את הכהן הגדול לטבול, והרי כהן אחר יכול לעבוד? ואם תאמר שזה היה ביום כיפור, והרי אין אור הלבנה צומח סמוך לשחר בזמן זה של החודש (רק לקראת סוף החודש הלבנה צומחת סמוך לעלות השחר).

תירוץ: המעשה לא אירע ביום"כ אלא בסוף אחד מן החדשים, ו"הורידו את הכהן גדול לבית הטבילה" זה לא המשך של המעשה, אלא המשנה חוזרת לסדר עבודת יום"כ שבו היא פתחה, שכאשר הצופה אמר שהאיר היום הורידו את הכהן גדול לבית הטבילה.

תני אבוא דרבי אבין: לא רק קרבן שנשחט בלילה נשרף (כפי שאירע שטעו ושחטו את התמיד בלילה, והוצרכו לשרוף אותו), אלא אף מליקת העוף וקמיצת מנחה שנעשו בלילה ישרפו, לפי שהמליקה בעוף והקמיצה במנחה הם במקום שחיטה.

קושיא: מובן הדבר שעולת העוף שנמלקה בלילה תישרף, משום שכבר נעשה מעשה ואי אפשר להחזירו, אבל מדוע לשרוף את המנחה? והרי אפשר להחזיר את הקומץ חזרה לכלי ולחזור ולקמוץ אותה שוב ביום?

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

אבוא דרבי אבין מתרץ: כלי שרת מקדשין, ואפילו שלא בזמנו. ביאור: את הקומץ מניחים בכלי שרת, והכלי שרת מקדש אותו אפילו שהוא עשה זאת בלילה שאינו זמן קמיצה, וכיון שהוא התקדש בכלי הרי מה שנותר בכלי נעשה 'שיריים' (ואי אפשר לקמוץ שיריים), ולכן לא ניתן להחזירו לעיסה ולהחשיבו כמנחה שלא נקמצה, ומשום כך אי אפשר לקמוץ שוב את המנחה ועליה להישרף.

קושיא מברייתא: כל דבר שזמן הקרבתו ביום, קדוש ביום, כלומר קדוש בקדושת הגוף אם נתנו בכלי שרת ביום. וכל דבר שזמן הקרבתו אפילו בלילה (כגון מנחת נסכים), קדוש בקדושת הגוף אם נתנו בכלי שרת בין ביום ובין בלילה. ומברייתא זו מוכח שדבר שזמן הקרבתו ביום קדוש רק אם ניתן בכלי שרת ביום, ולא כפי התירוץ הנ"ל שהכלי שרת מקדש אותו אפילו שהוא עשה זאת בלילה שאינו זמן קמיצה.

תירוץ: אולי כוונת הברייתא, שדבר שזמן הקרבתו ביום אינו קדוש להקריבו אם נתנו בכלי שרת בלילה, כלומר שאין הכלי מקדשו לענין שנוכל להקריבו, אבל הכלי מקדשו לענין שהוא נפסל בלינה, ולכן נפסלה המנחה ויש לשורפה. (= בגמרא בזבחים נאמר *ש'עמוד השחר עושה לינה*).

רבי זירא מקשה: אם סידר את מערכת לחם הפנים והבזיכים ביום ראשון (ולא בשבת כמו שהיה צריך לעשות), והקטיר את הבזיכים בשבת שלאחר מכן, המערכה פסולה, לפי שלא עמדה שם שבעה ימים כמשפטה והרי היא 'מחוסרת זמן'. כיצד יעשה? ישאיר את הלחם על השולחן עד לשבת הבאה, שאפילו עמדה המערכה על השולחן ימים רבים אין בכך כלום, משום שהלחם לא התקדש עד השבת. ומכאן קשה על אבוא דרבי אבין: והרי כלי שרת מקדשים אפילו שלא בזמנו, וא"כ השולחן יקדש את הלחם כבר מיום ראשון ויפסול אותו משום שסידרו שלא בזמנו!

אמר רבא: אכן הקושיא היא קושיא טובה, אבל גם אבוא דרבי אבין הביא את דבריו מברייתא, ואין לנו לפרוץ את דבריו ממשנה או ברייתא אחרת. והתנא של הברייתא שהביא אבוא דרבי אבין סבר שלילה אינו 'מחוסר זמן', כלומר שמנחה שנקמצה בלילה אין בה חסרון של 'מחוסר זמן', הואיל והיא תהיה ראויה להתקדש בכלי שרת בשחרית, ולכן הכלי שרת מקדש את הקומץ בלילה ואי אפשר לקמוץ את המנחה שוב בבוקר.

(המשך בדף הבא ↓)

אבל דבר שאין זמנו היום אלא רק למחר לאחר יום שלם, הרי יש בו את החיסרון של 'מחוסר זמן', ולכן לחם הפנים שנתנו על השולחן ביום ראשון שהוא ששה ימים לפני זמנו הרי הוא נחשב ל'מחוסר זמן' ואין הכלי שרת (= השולחן) מקדשו, ואפשר להניחו עד לשבת הבאה.

קושיא: א"כ הלחם יפסל בליל שבת, שהרי למחר בשבת בבוקר זהו זמן עבודתו. (=) שהרי אמרת שמנחה שנקמצה בלילה אין בה חסרון של 'מחוסר זמן', הואיל והיא תהיה ראויה להתקדש בכלי שרת בשחרית, וכמו כן יש לומר לענין הלחם).

רבינא מתרץ: מדובר שסילק את הלחם מהשולחן בערב שבת סמוך לחשיכה.

מר זוטרא / רב אשי מתרץ: כיון שסידרו על השולחן שלא בזמנו, הרי זה כאילו שסידרו קוף, כלומר שהלחם ניתן שם שלא מדעת ואין זו נתינה כלל, ואף כשיגיע הזמן הלחם לא יתקדש, ורק לאחר שיגיע זמנו והכהן יסלק את הלחם ויחזור ויסדר אותו אז השולחן יקדש אותו. אבל כשקמץ את המנחה בלילה הרי שנתינתו נתינה, כיון שלילה אינו מחוסר זמן, והכלי שרת מקדש והמנחה נפסלת.